

Memo

Aan : Gemeenteraad
Van : College van burgemeester en wethouders
Datum : 26 mei 2020
Zaaknummer : 140060
Onderwerp : Vragen over biomassacentrales Ede

1. Inleiding

In 2013, 2017 en 2019 heeft Warmtebedrijf Ede (hierna: WBE¹) in Ede 3 middelgrote biomassacentrales gebouwd voor de productie van duurzame warmte. Inmiddels levert WBE warmte aan bijna 20.000 woningequivalenten². De warmte (het verwarmde water) stroomt door ca. 30 km leidingnet. Vanaf het begin zijn er, van verschillende kanten, vragen gesteld over deze voor Ede nieuwe vorm van hernieuwbare energie. De vragen gingen in het begin vooral over de vraag of warmte uit de verbranding van hout als duurzaam kan worden aangemerkt (duurzaam vanuit het oogpunt van CO₂-reductie). Laatstelijk hebben wij deze vraag beantwoord, in januari van dit jaar, als antwoord op raadvragen. Ons antwoord luidde en luidt: ja, de opwekking van warmte via verbranding van uit de regio³ afkomstig resthout kan als duurzaam worden aangemerkt.

Daarnaast werden de afgelopen jaren ook steeds meer vragen gesteld over de gevolgen van de centrales voor de luchtkwaliteit in de omgeving van de centrales, over geurhinder voor omwonenden en over de impact op de natuur (stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden). De afgelopen maanden kwamen deze vragen steeds heviger op ons af. Via vragen en klachten van omwonenden en via de (sociale) media. Ook heeft milieuorganisatie MOB (Mobilisation for the environment; voorzitter van MOB is de heer J. Vollenbroek) handhavingsverzoeken ingediend bij de Omgevingsdienst. Ook vanuit uw raad zijn zorgen geuit over de gevolgen van de centrales voor de gezondheid van bewoners. O.a. op 7 februari jl. kwam dit aan de orde tijdens een interpellatiedebat in uw raad (op verzoek van de fractie Burgerbelangen). Tijdens dit debat kwam vanuit uw raad het verzoek om een informatie bijeenkomst te organiseren over de biomassacentrales. Deze bijeenkomst, georganiseerd door de griffie in overleg met ons college, zal plaatsvinden op 11 juni a.s. Ter voorbereiding op deze bijeenkomst doen wij u dit memo toekomen. Dit memo gaat in op een aantal belangrijke vragen. Een aantal van deze vragen is al eerder aan de orde gekomen, bij de beantwoording van recente raadvragen. Eventuele nieuwe vragen naar aanleiding van de bijeenkomst op 11 juni zullen wij zo snel mogelijk beantwoorden.

Voordat wij hieronder ingaan op de belangrijkste vragen staan wij (onder 2) eerst stil bij de uitkomst van het overleg dat wij de afgelopen periode hebben gevoerd met WBE. Daarna komen de volgende onderwerpen aan de orde: Vergunningen / meldingen biomassacentrales (3), Normstelling uitstoot centrales (4), Emissiemetingen door SGS en beoordeling door Omgevingsdienst de Vallei (OddV) (5), Onafhankelijkheid emissiemetingen en metingen (in 2020) door de gemeente (6), Representativiteit emissiemetingen en continumeting (7), Uitstoot fijnstof (8), Geurhinder (9), Toezicht en handhaving (10), Herkomst biomassa (11), Provinciale Strategische agenda biomassa (12), Communicatie vanuit WBE (13), Wob-verzoeken om informatie (14) en Slotopmerkingen (15).

¹ WBE is een dochterbedrijf van MPD Groene energie

² Ruim 6.000 woningen (waarvan 3.000 van Woonstede) en bijna 14.000 weq door warmtelevering aan utiliteitsgebouwen.

³ Regio: een gebied in een cirkel van ca. 150 km. rond Ede (zie ook paragraaf 11)

2. Uitkomst overleg met WBE

Naar aanleiding van de klachten en de media-aandacht over de effecten van de centrales op de luchtkwaliteit in de omgeving hebben wij meerdere gesprekken gevoerd met WBE. Deze gesprekken staan los van de contacten met WBE in het kader van de uitvoering van onze wettelijke milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (meer daarover elders in deze memo).

Doel van deze gesprekken was te kijken of bovenwettelijke (technische) maatregelen⁴ kunnen worden getroffen in de centrales ter beperking van de uitstoot van verontreinigende stoffen. Ook de provincie Gelderland is betrokken bij deze gesprekken (meer over de rol van de provincie hieronder onder 12).

De uitkomst van deze gesprekken is dat WBE, mede op ons verzoek, heeft besloten in 2020 en 2021 een aantal extra (bovenwettelijke) maatregelen te gaan treffen in de biomassa centrales ter vermindering van de emissie van verontreinigende stoffen. Op dit moment kan WBE nog niet concreet aangeven welke maatregelen genomen zullen worden. Dat zal WBE zo snel mogelijk zelf bekend maken. WBE verwacht dat door deze maatregelen de emissies met circa 25-35% zullen verminderen (ten opzichte van de wettelijke norm). WBE noemt dit (maatregelen)pakket pakket A. Daarnaast onderzoekt WBE twee andere pakketten met extra maatregelen: pakket A+ en pakket B.

WBE neemt zelf de investeringskosten van pakket A voor zijn rekening. Daarnaast onderzoekt de provincie de mogelijkheid om een bijdrage (via subsidie) te leveren aan extra investeringen, voor uitvoering van pakket A+ of B. Afhankelijk van een bijdrage van de provincie zal WBE extra maatregelen treffen bovenop de maatregelen van pakket A..

3. Vergunningen / meldingen biomassa centrales

Alle drie centrales beschikken over de vereiste omgevingsvergunningen (bouw). Bij deze vergunningverlening heeft OddV het bouwplan ook getoetst aan de geldende bestemmingsplannen. Alle centrales zijn gevestigd op grond, die in het bestemmingsplan een bedrijfsbestemming heeft. De centrales passen binnen deze bestemmingen.

Voor wat betreft het aspect milieu zijn de centrales niet vergunningplichtig. WBE kon volstaan met het indienen van een melding bij het bevoegd gezag (de gemeente / OddV). Dit betekent dat de regels in het (Rijks)Activiteitenbesluit op de centrales van toepassing zijn. Zie hieronder (onder 4). WBE heeft de vereiste meldingen gedaan en deze zijn als compleet beoordeeld door OddV.

Milieuorganisatie MOB heeft de gemeente verzocht handhavend op te treden tegen de centrales aan de Dwarsweg en de Geerweg, omdat deze niet over de vereiste vergunning (milieu) zouden beschikken. Dit handhavingsverzoek is in april jl. door ons afgewezen, omdat beide inrichtingen naar onze mening niet vergunningplichtig zijn.

Tot slot heeft WBE voor de centrales een vergunning nodig van de provincie op grond van de Wet Natuurbescherming. De provincie toetst daarbij of de stikstofuitstoot van de centrales voldoet aan de wettelijke normen. De provincie heeft de vereiste vergunningen verleend. Deze vergunningen zijn inmiddels onherroepelijk.

4. Normstelling uitstoot centrales

De emissienormen voor stookinstallaties (waar ook biomassa centrales onder vallen) staan in artikel 3.10 van het Activiteitenbesluit milieubeheer, Tabel 3.10. en hangen af van het thermisch vermogen van de stookinstallatie. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen ketels met een vermogen tot 5 MWth⁵ en ketels met een vermogen van meer dan 5 MWth. Er gelden emissienormen voor stikstofoxide (NOx), zwaveldioxide (SO₂) en totaal stof. De emissienormen staan in onderstaande tabel.

⁴ Bovenwettelijk: d.w.z. maatregelen, die wij als bevoegd gezag niet kunnen afdwingen op grond van de milieuwetgeving

⁵ MWth is de eenheid Megawatt voor thermische energie

Tabel 1. Emissie-eis voor biomassagestookte installatie met een vermogen van 5 MW of minder

NOx als NO2	275 mg/Nm3 bij 6 vol% O2
SO2	200 mg/Nm3 bij 6 vol% O2
Stof	20 mg/Nm3 bij 6 vol% O2

Tabel 2. Emissie-eis voor biomassagestookte installatie met een vermogen van meer dan 5 MW

NOx als NO2	145 mg/Nm3 bij 6 vol% O2
SO2	200 mg/Nm3 bij 6 vol% O2
Stof	5 mg/Nm3 bij 6 vol% O2

NOx en NO2 zijn stikstofoxiden, SO2 is zwaveldioxide en onder stof wordt hier verstaan "totaal stof". Niet te verwarren met fijnstof en PM10 / PM2,5.

De centrale aan de Dwarsweg heeft een installatie met een vermogen van meer dan 5 MW. Deze centrale moet daarom aan de strengere vereisten voldoen. De andere installatie op de Dwarsweg is kleiner dan 5 MW. Elke installatie beschikt over een eigen schoorsteen. De centrales aan de Geerweg en de Knuttelweg beschikken elk over 2 stookinstallaties, met één schoorsteen per installatie (dus 2 schoorstenen per centrale). Daardoor gelden per installatie de uitstootnormen voor installaties van 5MW en minder.

Tot nu toe zien wij geen mogelijkheid toepassing te geven aan artikel 3.7, lid 6, b Activiteitenbesluit⁶. Op grond van dit artikel hebben wij, onder voorwaarden (zie voetnoot 6), de bevoegdheid tegen WBE te zeggen: "ondanks dat er 2 schoorstenen zijn gaan wij voor de centrales aan zowel de Geerweg als die aan de Knuttelweg uit van één schoorsteen. Zorg er dus voor dat je voldoet aan de strengere uitstootnormen voor grotere installaties."

Wij zien geen grond om gebruik te maken van de bevoegdheid om via een maatwerkvoorschrift te bepalen dat de gemeente uitgaat van 1 schoorsteen. De achtergrond van deze bevoegdheid is het tegengaan van het ongewenst uitrusten van centrales met meerdere kleinere ketels om op die manier onder de strengere emissie-eisen uit te komen. Dat is hier niet aan de orde. De centrales aan de Geerweg en de Knuttelweg hebben elk twee stookketels om efficiënt te kunnen omgaan met een wisselende warmtevraag. Met één grote ketel zou dit niet goed mogelijk zijn, omdat zo'n ketel technisch niet kan draaien op maar een klein deel (<30%) van zijn totale vermogen. Ook nemen de emissies toe als maar een klein deel van het vermogen gebruikt wordt.

De ketels aan de Geerweg en de Knuttelweg zijn ook maar een beperkte periode gelijktijdig in werking (ongeveer 30% van de tijd).

Hierom is er geen aanleiding en is het ook juridisch niet haalbaar om het zogenoemde 1-schoorsteenprincipe op te leggen.

Schone Lucht Akkoord (SLA)

Ede heeft in januari van dit jaar samen met de gemeenten in de regio Foodvalley het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend. De ambitie van het SLA is de uitstoot van voor gezondheid relevante stoffen verder te beperken, om zo in 2030 minimaal 50 procent gezondheidswinst ten opzichte van 2016 te behalen. Er wordt toegewerkt naar de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor stikstofdioxide en fijnstof in 2030.

In het SLA is opgenomen dat de Rijksoverheid in 2020 onderzoekt welke emissie-eisen in de algemene regels kunnen worden aangescherpt voor biomassacentrales. Ook zet het SLA in op verbetering van het toezicht op biomassacentrales.

⁶ Art. 3.7, lid 6, b: twee of meer stookinstallaties met een nominaal thermisch ingangsvermogen van 1 MWth of meer worden als één stookinstallatie aangemerkt en worden de vermogens opgeteld indien de afgassen van die stookinstallaties, met inachtneming van technische en economische factoren, volgens het oordeel van het bevoegd gezag via een gemeenschappelijke schoorsteen kunnen worden uitgestoten

Bij recente aanscherpingen is voor bestaande grote installaties een korte overgangstermijn⁷ gehanteerd van twee jaar. Gelet op het doel van het SLA is het aannemelijk dat de beoogde aanscherping een korte overgangstermijn gaat krijgen. Kleinere biomassa-centrales, zoals in Ede, zullen naar verwachting dus moeten gaan investeren in extra maatregelen om de emissies te beperken. WBE is bekend met deze nieuwe regels en houdt daarmee reeds rekening in haar bedrijfsvoering.

5. Emissiemetingen door SGS (in opdracht van WBE) en beoordeling door OddV

Op grond van het Activiteitenbesluit is WBE verplicht binnen 3 maanden na in gebruik name van een stookinstallatie een emissiemeting te laten uitvoeren, onder representatieve bedrijfsomstandigheden, door een daartoe geaccrediteerd bureau. Deze meetverplichting geldt voor elk van de stookinstallaties. WBE beschikt sinds 2019 over 6 biomassa-gestookte stookinstallaties (in elke centrale 2 stookinstallaties). WBE laat de metingen uitvoeren door SGS Nederland BV.

WBE heeft in aanvulling op de wettelijke verplichte opleveringsmeting, jaarlijks een bovenwettelijke extra meting laten uitvoeren door SGS, bij bijna alle stookinstallaties. Alleen bij de kleinste stookinstallatie van de centrale aan de Dwarsweg zijn in 2018 en 2019 geen metingen uitgevoerd, Deze installatie fungeert volgens WBE in de praktijk als back-up en wordt zelden gebruikt.

De ons ter beschikking gestelde emissierapportages laten zien dat er in het jaar 2017 sprake is geweest van overschrijdingen van de emissienormen, zowel bij de Geerweg als bij de Dwarsweg. Bij de centrale aan de Dwarsweg was er sprake van overschrijdingen van de normen voor NOx en stof bij twee verschillende emissiemetingen van de grootste ketel. Dit heeft geleid tot een handhavingstraject waarbij ons college WBE Ede een dwangsom heeft opgelegd. Deze dwangsom is nog steeds van kracht. De handhaving heeft geleid tot aanpassingen in de centrales (o.a. plaatsing van een nieuw filter), waarmee de uitstoot weer binnen de wettelijke normen is gekomen. Metingen in 2018 en 2019 tonen geen overschrijding van de emissienormen. Voor nu wordt de opgelegde dwangsom nog niet ingetrokken.

Bij de centrale aan de Geerweg was sprake van een overschrijding voor de emissienorm voor stof, waarbij WBE na overleg maatregelen heeft getroffen. Uit daarop volgende metingen werd duidelijk dat er geen sprake meer was een overschrijding van de norm voor stof waardoor van een handhavingstraject is afgezien.

Milieuorganisatie MOB heeft ons verzocht om handhavend op te treden tegen de centrales aan de Dwarsweg en de Geerweg, omdat de wettelijke emissienormen zouden worden overschreden. Wij hebben dit handhavingsverzoek in april jl. afgewezen, omdat er naar onze mening geen sprake is van overschrijding van de emissienormen.

6. Onafhankelijkheid emissiemetingen; metingen door de gemeente (in 2020)

Onafhankelijkheid metingen

Op basis van de resultaten van de metingen beoordelen wij of er voldaan wordt aan de emissienormen. De meetresultaten moeten dus betrouwbaar zijn. Accreditatie van een meetbureau⁸ speelt hierbij een essentiële rol. Accreditatie waarborgt dat een meetbureau over de juiste kennis en instrumenten beschikt om de metingen volgens de geldende normen uit te voeren.

De Raad voor de Accreditatie is de Nederlandse accreditatieinstelling die de meetbureaus accrediteert. Het meetbureau moet voor het uitvoeren van de metingen genormaliseerde meetmethoden gebruiken. SGS, het meetbureau dat de metingen bij de biomassa-centrales heeft uitgevoerd, is een geaccrediteerd meetbureau.

De metingen kunnen in theorie onaangekondigd uitgevoerd worden. Alleen loopt men dan het risico dat of de stookinstallatie buiten bedrijf is of dat er niet aan de randvoorwaarden van een representatieve emissiemeting voldaan wordt. Bijvoorbeeld omdat de warmtevraag op dat moment te laag is waardoor de stookinstallatie op een te lage belasting draait voor het kunnen uitvoeren van een representatieve meting. Daarom worden metingen in de praktijk van tevoren aangekondigd.

⁷ Overgangstermijn: termijn voor het realiseren van extra maatregelen vanwege de aangescherpte eisen.

⁸ Accreditatie: toetsing van de deskundigheid en onpartijdigheid (van het meetbureau)

Metingen in opdracht gemeente (in 2020) in combinatie met verspreidingsberekeningen

Wij hebben u eerder toegezegd om voor de biomassacentrales in Ede zelf extra metingen en verspreidingsberekeningen uit te (laten) voeren om het effect op de luchtkwaliteit, waaronder fijn stof, in de omgeving beter in beeld te brengen. Ook kan op basis van de verspreidingsberekening een indicatie worden gegeven over de gezondheidkundige kant. Wij hebben de hiervoor geaccrediteerde meetdienst van de Omgevingsdienst Regio Arnhem gevraagd deze metingen en berekeningen uit te voeren. De metingen stonden voor april 2020 gepland, deze zijn echter geannuleerd vanwege de coronamaatregelen. Zodra er ruimte komt om de bedrijven fysiek weer te bezoeken zullen de emissiemetingen uitgevoerd worden. De uiteindelijke meetresultaten zullen gedeeld worden met de gemeenteraad. WBE heeft aangegeven medewerking te zullen verlenen om de metingen te doen slagen.

Wij zullen met betrekking tot professionele metingen in de omgeving eerst de resultaten van bovengenoemde verspreidingsberekening afwachten. Op basis van deze resultaten kan een betere inschatting worden gemaakt in hoeverre de emissies van de biomassacentrales door metingen in de omgeving in beeld kunnen worden gebracht.

Warmtebedrijf Ede heeft daarnaast zelf een onafhankelijk bureau opdracht gegeven de gevraagde informatie voor (fijn)stof in kaart te brengen.

Als de bijdrage van de stoffen uit de biomassacentrales op de totale luchtkwaliteit relatief klein blijkt te zijn, zoals valt te verwachten (mede op basis van een soortgelijk onderzoek in Arnhem), is het mogelijk lastig om de bijdrage daadwerkelijk met professionele metingen in de omgeving waar te nemen. Dit terwijl deze professionele metingen kostbaar zijn.

7. Representativiteit emissiemetingen

WBE moet de emissiemetingen laten uitvoeren onder procescondities die representatief zijn voor een normale bedrijfsvoering. Er kan sprake zijn van meerdere representatieve bedrijfsvoeringen met verschillende emissies. In dit soort gevallen moet er gemeten worden bij de bedrijfsvoering met de hoogste emissies (worst case condities). De metingen moeten worden verricht door een daartoe geaccrediteerde meetinstantie⁹ (zoals SGS). De meetinstantie moet de metingen uitvoeren volgens de daartoe vastgestelde normen. Daaronder valt onder meer dat de metingen worden verricht onder bedrijfsrepresentatieve omstandigheden. Er wordt daarom vanuit gegaan dat er onder representatieve procescondities gemeten is.

Is continuumeting mogelijk?

Een continuumeting kan gedurende het jaar monitoren of de installaties voldoen aan de emissie-eisen uit de regelgeving. Volgens landelijke regels hoeven middelgrote stookinstallaties, zoals de centrales in Ede, niet continu te meten. Het Activiteitenbesluit geeft de gemeente geen bevoegdheid dit toch als eis op te leggen. We kunnen wel aan de exploitant vragen dit vrijwillig te doen. Het is wel een ongebruikelijke maatregel bij stookketels van de omvang als hier. Daardoor zullen de kosten naar verhouding hoog zijn. Omdat er volgens de metingen van SGS momenteel geen sprake is van overschrijdingen van de emissienormen (zie hierboven onder 5) is er ook geen harde aanleiding dit van WBE te vragen.

8. Uitstoot fijnstof

De wet kent geen specifieke (emissie)normen voor de uitstoot van fijnstof voor biomassa installaties. Voor fijnstof (PM10 en PM2,5) gelden wel landelijke luchtkwaliteitsnormen op leefniveau¹⁰. Deze landelijke normen worden in Ede niet overschreden. Maar de concentratie fijnstof is in Ede wel hoger dan het landelijk gemiddelde. Dit komt met name door de veehouderij in onze regio.

Zoals hierboven onder 6 vermeld zullen wij dit jaar een verspreidingsberekening laten maken, aan de hand van metingen, waarmee de bijdrage van de centrales van fijnstof ten opzichte van de bestaande luchtkwaliteit (de zogenaamde achtergrondconcentratie) in Ede in beeld wordt gebracht.

⁹ Zie artikel 2.8, lid 6 van het Activiteitenbesluit milieubeheer

¹⁰ Dit zijn normen, die bepalen hoeveel fijnstof zich op een bepaalde plaats in de lucht mag bevinden

9. Geurhinder

Vanuit de omgeving van de centrales (met name bij de centrale aan de Knuttelweg) komen klachten over geurhinder. Deze klachten worden mogelijk veroorzaakt doordat er soms biomassa wordt verbrand met een te hoog vochtgehalte.¹¹

Er gelden geen normen voor het vochtgehalte van de biomassa dat de ovens in gaat. Dit maakt het lastig om te handhaven. Wel is in het Activiteitenbesluit artikel 2.7a opgenomen, waarin een zorgplicht is vastgelegd om geurhinder te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te beperken. Op die zorgplicht spreken wij WBE zo nodig aan. WBE heeft zelf ook belang bij het verbranden van voldoende droog hout, omdat daardoor het rendement van de centrales stijgt. Om de kwaliteit van de te stoken biomassa te borgen kunnen maatwerkvoorschriften worden opgelegd. Concreet vragen wij dan van WBE een adequaat beleid aan de poort te voeren voor de acceptatie en inname van de aangevoerde biomassa.

10. Toezicht en handhaving

Werkwijze (milieu)toezicht

De Omgevingsdienst voert minimaal jaarlijks controles uit bij de biomassacentrales in Ede. Wanneer er sprake is van klachten uit de omgeving wordt er vaker gecontroleerd. Een controle kan bestaan uit een bedrijfsbezoek waarbij onder andere wordt gekeken naar de kwaliteit van de aangeleverde biomassa. Zo voeren toezichthouders inspecties uit waarbij de aanwezige biomassa visueel wordt gecontroleerd op aanwezigheid van verontreiniging. Ook wordt de samenstelling van de asresten beoordeeld. Aanwezigheid van bijvoorbeeld metaal in de asresten geeft een indicatie van de verontreinigingsgraad. Daarnaast voeren toezichthouders administratieve controles uit waarbij zij inzage vragen in de begeleidingsbrieven/weegbrugbestanden van de aangeleverde biomassa en van de afgiftebewijzen van afvalstoffen zoals verbrandingsresten. Via deze controles gaat OddV na of de kwaliteit van de aangeleverde biomassa op orde is. Ook worden de onderhouds- en keuringsrapportages van bijvoorbeeld de stook- en filterinstallaties opgevraagd. En zoals onder 5 geschetst worden ook de emissierapportages van de biomassacentrales beoordeeld door OddV. Van de centrale aan de Knuttelweg (geopend in 2019) zijn recent de emissierapportages ontvangen. Deze rapportages worden nog beoordeeld.

Storingen en ongewone voorvallen

Bij de centrales hebben zich storingen/ongewone voorvallen voorgedaan, waarbij hinder/schade voor de omgeving en/of milieu is, of kon ontstaan. De Wet milieubeheer schrijft voor dat als dergelijke voorvallen zich voordoen dit zo snel mogelijk bij het bevoegd gezag gemeld moet worden. De omgevingsdienst heeft geconstateerd dat WBE hier onvoldoende invulling aan geeft. Voor de centrale aan de Knuttelweg heeft dit geleid tot een handhavingstraject waarbij een last onder dwangsom¹² opgelegd is. Tegen deze last onder dwangsom heeft WBE een bezwaarschrift ingediend.

Toezicht op opslaglocaties WBE

WBE heeft een groot belang bij een gereguleerde constante levering van biomassa van voldoende kwaliteit. Hiertoe maakt het gebruik van verschillende leveranciers van biomassa. De geleverde biomassa moet ergens worden opgeslagen, liefst overdekt, liefst in de buurt van de centrales, met een goede ontsluiting. WBE beschikt momenteel niet over een eigen opslaglocatie. WBE doet of deed zaken met een aantal bedrijven uit de gemeente Ede. WBE benadert deze bedrijven om werkzaamheden (opslag en bewerking hout) voor hen uit te voeren. WBE brengt daarbij naar onze mening niet altijd voldoende in beeld of deze bedrijven/locaties wel geschikt zijn voor grootschalige opslag van biomassa en of de benodigde vergunningen verleend zijn, dan wel verleend kunnen worden.

In 2017 heeft de OddV, vanuit haar reguliere toezichtstaak, twee locaties, in de gemeente Ede, aangetroffen waar zonder melding en / of vergunning biomassa werd opgeslagen (om te drogen en / of te bewerken). Op beide locaties mocht deze activiteit (op basis van het bestemmingsplan) niet plaatsvinden. Op één locatie is de opslag inmiddels door WBE beëindigd. Voor de andere locatie is inmiddels een tijdelijke vergunning

¹¹ Een andere oorzaak kan zijn het stoken van open haarden in nabijgelegen woningen

¹² Last onder dwangsom: De last betekent dat elke keer dat MPD een ongewoon voorval niet tijdig meldt, zij een dwangsom moet betalen. Tijdig melden betekent 'zo spoedig mogelijk'.

verleend. Op deze locatie wordt momenteel méér biomassa opgeslagen dan toegestaan. Handhaving wordt opgestart om naleving van de vergunningvoorschriften af te dwingen.

Toezicht en handhaving door provincie

Milieuorganisatie MOB heeft bij de provincie gemeld dat de centrales volgens hun informatie méér stikstof uitstoten dan toegestaan. Om deze reden verzoekt MOB de provincie om handhavend op te treden. Dit verzoek is nog in behandeling bij de provincie.

11. Herkomst biomassa

Voor biomassacentrales bestaan er geen regels, die bepalen waar de biomassa wel of niet vandaan moet komen. Dat neemt niet weg dat het voor de beoordeling van de duurzaamheid van de biomassa van belang is te weten of de biomassa uit de eigen regio afkomstig is of vanuit verre landen moet worden aangevoerd. De in 2015 met o.a. WBE gesloten samenwerkingsovereenkomst is mede gebaseerd op het feit dat het warmtenet gevoed wordt met biomassa uit de regio. Aan deze afspraak blijven wij vasthouden. WBE gaat op de eigen website¹³ uitgebreid in op de herkomst van de biomassa:

“Onze biomassa bestaat uit lokale en regionale reststromen. Wij gebruiken in de Edese duurzame energie installaties geen pellets of goed hout uit boomstammen, maar snoeihout uit tuinen en openbaar groen en reststromen van tak- en tophout. De precieze percentages verschillen per seizoen en zelfs per jaar; bijvoorbeeld door de verplaatsing van wegwerkzaamheden waarbij resthout vrijkomt. Maar algemeen is te stellen dat er **>90% uit een straal van 50 km** komt (dus lokaal Ede + regionaal tot 50 km). Het resterende gedeelte komt uit de straal van 150 km.”

Omdat er zoals gezegd geen normen zijn voor de herkomst van de biomassa kunnen wij daar ook niet op controleren. Er gelden wel normen voor de kwaliteit van de biomassa en de herkomst kan van invloed zijn op de kwaliteit. Via administratieve controles en visuele inspectie zien wij toe op de kwaliteit van de aangeleverde biomassa.

Wij hebben WBE verzocht in het jaarlijks op te stellen duurzaamheidsverslag concreet aan te geven wat de herkomst is van de in het verslagjaar verstookte biomassa.

12. Provinciale Strategische agenda biomassa (d.d. febr. 2020)

In deze strategische agenda heeft de provincie o.a. de volgende beleidsuitgangspunten geformuleerd.

- Wij streven slimme benutting na van betrouwbare biomassa in Gelderland uit reststromen. Dan gaat het om o.a. om reststromen uit hout.
- Wij onderschrijven dat de vergunde biomassa-activiteiten een goede en noodzakelijke maar beperkte bijdrage leveren aan de overschakeling naar duurzame energie. Naast wat wij al in vergunningen regelen gaan wij met betrokkenen -zoals bedrijven- overleggen om waar nodig bovenwettelijke voorzieningen treffen om ongewenste effecten te voorkomen. We spannen ons in om dit ook te doen voor bedrijven met een gemeentelijke vergunning.
- Geothermie is (voor zover we nu weten) uiteindelijk het eindstation bij hoge temperatuur warmtenetten. De huidige biomassacentrales hebben dan een bescheiden rol voor levering van warmte op piekmomenten in hartje winter en voor de netbalans.

Vanuit bovengenoemde ambitie om te overleggen over bovenwettelijke voorzieningen bij biomassa-activiteiten overzoekt de provincie momenteel de mogelijkheid om ook financieel bij te dragen aan dergelijke voorzieningen in Ede. Zie hierboven onder 2.

13. Communicatie vanuit WBE

Ook over dit onderwerp hebben wij met WBE gesproken. Dit heeft geleid tot de volgende afspraken.

- WBE is zich bewust van het feit dat haar bedrijfsactiviteiten een impact hebben op de omgeving. Die impact is positief voor zover het gaat om de bijdrage die WBE levert aan de energietransitie in Ede.

¹³ <https://warmtebedrijfede.nl/uafaqs/wat-is-de-herkomst-van-jullie-biomassa/>

Maar daarnaast ervaren inwoners van Ede soms overlast van de bedrijfsactiviteiten, met name op het gebied van geurhinder.

WBE zal zich actief inzetten voor een goede communicatie met de omgeving over de (mogelijke) effecten van de bedrijfsvoering op de omgeving. Daarbij zijn openheid en transparantie uitgangspunt. Klachten en/of meldingen vanuit de omgeving zullen door WBE serieus worden genomen en adequaat, volgens een vast protocol, worden behandeld.

- WBE zal in 2020 een klantenpanel oprichten. De onderwerpen duurzaamheid en betaalbaarheid (tarieven) zullen in elk geval aan dit panel worden voorgelegd. De uitwerking van dit voornemen moet nog geconcretiseerd worden door WBE (samenstelling, taak, etc).
- WBE zal met ingang van 2021 jaarlijks (uiterlijk 1 juni van elk jaar) een duurzaamheidsjaarverslag opstellen, om verantwoording af te leggen over het gevoerde duurzaamheidsbeleid en over de in het verslagjaar uitgevoerde duurzaamheidsmaatregelen. Het verslag zal ook ingaan op de vanuit de omgeving ontvangen meldingen en op de wijze waarop deze meldingen zijn afgehandeld. Het jaarverslag zal in elk geval worden besproken met de klantenraad en worden gedeeld via de website van WBE. Ook zal WBE dit verslag doen toekomen aan OddV en aan de gemeente.

14. Wob-verzoeken om informatie

De afgelopen maanden hebben wij enkele verzoeken ontvangen om informatie over de biomassacentrales. Deze verzoeken zijn afkomstig van o.a. de milieuorganisatie MOB en van enkele inwoners van onze gemeente. In de verzoeken wordt met name gevraagd om milieu-informatie over de biomassacentrales, met name over de emissie van stoffen naar de lucht. Op de meeste van deze verzoeken is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) van toepassing. Wij handelen deze verzoeken af volgens de criteria van deze wet. Dit betekent ook dat wij WBE de gelegenheid geven een zienswijze in te dienen op ons voornemen bepaalde documenten te verstrekken aan de verzoekers. WBE heeft geen bezwaar tegen de verstrekking van de meetrapporten (over de uitstoot van stoffen naar de lucht). WBE heeft wel bezwaar tegen het verstrekken van informatie die naar de mening van WBE als vertrouwelijke bedrijfsinformatie moet worden beschouwd, bijvoorbeeld informatie over de door WBE in de centrales gebruikte technieken.

In april jl. hebben wij, naar aanleiding van een verzoek van MOB, 22 documenten openbaar gemaakt en verstrekt aan MOB. WBE heeft daar geen bezwaar tegen aangetekend. Van 5 documenten hebben wij de openbaarmaking geweigerd, omdat het naar onze mening gaat om vertrouwelijke bedrijfsgegevens. Wij hebben MOB bericht dat wij het voornemen hebben om nog 20 andere documenten openbaar te maken. Maar de verstrekking van deze documenten hebben wij vooralsnog uitgesteld, omdat WBE heeft aangegeven bezwaar te hebben tegen deze openbaarmaking. Naar aanleiding van het door WBE ingediende bezwaarschrift hebben wij de openbaarmaking van deze (20) documenten opgeschort, totdat wij een beslissing op bezwaar hebben genomen. De Wob biedt deze mogelijkheid. Er is dus in casu geen sprake van een uitzonderingspositie voor WBE. Het bezwaarschrift van WBE is momenteel in behandeling bij de commissie voor de bezwaarschriften. Als wij het advies van de commissie hebben ontvangen zullen wij een beslissing op bezwaar nemen over het al dan niet openbaar maken van de (20) documenten.

15. Slotopmerkingen

De bouw van drie biomassacentrales en de aanleg van ruim 30 km warmtenet heeft de afgelopen jaren heel wat voeten in de aarde gehad. Wij zijn blij met de bijdrage, die het warmtenet levert aan onze ambitie om in 2050 een energieneutrale gemeente te zijn. Dankzij de duurzame warmte is het percentage hernieuwbare energie in onze gemeente de afgelopen jaren flink gegroeid en komt dit percentage ruim boven het landelijk gemiddelde uit. Ook helpt het warmtenet ons bij onze ambitie om alle gebouwen in Ede van het aardgasnet los te koppelen. Het feit dat wij in de gemeente nu 30 km warmtenet in de grond hebben liggen, maakt het ook mogelijk andere bronnen (dan biomassa) als warmtebron te gaan benutten. Enkele Edese bedrijven leveren inmiddels restwarmte aan het net. Daarnaast wil WBE aardwarmte gaan benutten als warmtebron. Als dat lukt zal de inzet van biomassa fors worden verminderd.

Naast deze positieve ontwikkelingen hebben de biomassacentrales ook negatieve impact op de omgeving als het gaat om de uitstoot van stoffen naar de lucht en ook om geurhinder. Wij nemen de zorgen daarover van onze inwoners serieus.

Zoals hierboven geschetst zien wij er op toe dat deze impact in elk geval binnen de grenzen blijft van wat volgens de wet aanvaardbaar is. Daarnaast zijn wij in overleg met WBE om extra (bovenwettelijke) maatregelen te treffen, ter beperking van de luchtverontreiniging. Zoals vermeld (zie hierboven punt 2) is WBE bereid extra maatregelen te gaan treffen. Wij hopen en verwachten dat hierdoor de onrust bij inwoners van onze gemeente zal worden weggenomen of in elk geval zal worden verminderd.